

УДК 811.124:82-84

Риженко А.О.¹

Полєжаєв Ю.Г.²

¹студ. гр. Ю-118, ЗНТУ

²канд. наук соц. ком., доц. ЗНТУ

КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ЛАТИНОМОВНИХ КРЕДО УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ

Європейський університетський простір, невід'ємною частиною якого є вища освіта, базується на класичній латиномовній спадщині. Адже латинська мова залишалася мовою навчання та науки в Європі навіть після занепаду Західної Римської імперії впродовж більш, ніж півтори тисячі років. Саме тому більшість університетів світу репрезентують власну ідентичність у вигляді слоганів латиною. Вони виступають своєрідним кредо навчальної та виховної діяльності закладу освіти, вербалізують його принципи й аксіологічні орієнтири.

Вітчизняні заклади вищої освіти долучилися до традиції використання гасел латинською мовою. Так, наприклад, найстаріші й найавторитетніші університети та академії України: Київській національний університет імені Тараса Шевченка (1834) – *Utilitas, honor et gloria* (*Користь честь та слава*), Національний університет «Києво-Могилянська академія» (1615) – *Tempus fugit, Academia sempiterna* (*Час минає, Академія вічна*), Львівський національний університет імені Івана Франка – *Patriae decori civibus educandis* (*Освічені громадяни – окраса Батьківщини*), Національний університет «Львівська Політехніка» (1816) – *Litteris et artibus* (*Науками й мистецтвом*), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (1805) – *Cognoscere docere erudire* (*Пізнавати, навчати, просвітляти*) тощо.

Традицію використовувати латиномовні афоризми підтримала і плеяда нових закладів вищої освіти, створених у незалежній Україні: Класичний приватний університет (1992) – *Scientia potestas est* (*Знання – це сила*), Міжнародний гуманітарний університет (2002) – *Pro bono publico* (*Заради суспільного блага*).

Метою цієї розвідки є аналіз концептуальної основи університетських латиномовних кредо в Україні. Для реалізації зазначеної мети було проаналізовано 50 гасел українських вищих навчальних закладів та виділено домінантні концепти; з'ясовано, що деякі університети послуговуються однаковими кредо.

Під концептом, суголосно з авторитетною українською дослідницею О. Селівановою, розуміємо: «аксіологічне утворення, що є результатом ціннісних домінант культури» [1, с. 293]. Саме ці аксіологічні домінанти культури знаходять своє вираження в гаслах та слоганах університетів.

Було виокремлено концепти, що знаходять своє втілення в гаслах: БЛАГО (*Pro bono publico*); ЗАКЛАД ОСВІТИ (*Vivat Academia!, Alma mater, Vive... Vive... Alma mater, Tempus fugit academia sempiterna*); ЗАКОН (*Dura lex sed lex, Vivat lex*); ЗДОРОВ'Я (*Salus populi – suprema lex, Ars salutis humanae praeses*); ЗНАННЯ (*Tantum possumus, quantum scimus, Homo est scientia. Scientia est veritas, Scientia potential est, Scientia difficilis sed fructuosa*); МИСЛЕННЯ (*Cogito ergo sum, Vivere est cogitare*); МУДРІСТЬ (*Nosce sapientiam*); НАВЧАННЯ (*Vitae non scholae discimus, Docendo discimus, Discere est vincere, Tamdiu discendum est quamdiu vivis*); ПРАЦЯ (*Labore et zelo*); РЕЗУЛЬТАТ (*Carpent tua pota nepotes*); РОЗУМ (*Sapere aude*); (САМО)ВДОСКОНАЛЕННЯ (*Nosce te ipsum, Invenit et perfecit, Per artem ad astrum, Vivere! Vincere! Creare!*); РИЗИК (*Sapere aude*).

Серед проаналізованих кредо університетів є ті, що містять понад один домінантний концепт, приміром: ЗАКОН+СПРАВЕДЛИВІСТЬ (*Lex et iustitia*); БОГ+БАТЬКІВЩИНА (*Deo et patriae*); ВИХОВАННЯ+СЛАВА+БАТЬКІВЩИНА (*Patriae decori civibus*)

educandis); ЛІКАР+ДРУГ (*Medicus est amicus humani generis*); МИСТЕЦТВО+НАУКА (*Litteris et artibus*), КОРИСТЬ+ЧЕСТЬ+СЛАВА (*Utilitas honor et gloria*), ПІЗНАННЯ+НАВЧАННЯ+ПРОСВІТЛЕННЯ (*Cognoscere Docere Erudire*), ТРАДИЦІЯ+РОЗВИТОК+МАЙБУТНЄ (*Tradere progredi prospicere*).

Таким чином, концептосфера гасел університетів в Україні збігається з загальноєвропейськими цінностями, що вербалізуються в кредо європейських закладів вищої освіти [2] та пропагує гуманістичні орієнтири, які є головними в певному закладі вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. **Селіванова, О. О.** Лінгвістична енциклопедія [Текст] / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2011. – 843 с.

2. **Цимбалюк, Ю. В.** Латиномовні гасла академій та університетів [Текст] / Ю.В. Цимбалюк, Г. Б. Глушенко // Держава та регіони. Сер. : Гуманітарні науки. – 2012. – № 4. – С. 48–66.